VALTIOVARAINMINISTERIÖ

HE 69/2019 vp
Raportoitavat rajat ylittävät järjestelyt

Perustuslakivaliokunta 21.11.2019 / Jari Salokoski, Antti Kurikka ja Anu Rajamäki, VM

Vero-osasto

Direktiivi rajat ylittävien verosuunnittelujärjestelyjen raportoinnista

- Jäsenvaltioiden veroviranomaiset saavat varhaisessa vaiheessa tietoa useampaan valtioon liittyvistä järjestelyistä ja rakenteista, jotka mahdollisesti hyödyntävät aggressiivisen verosuunnittelun keinoja

Direktiivin luonne ja tarkoitus

- Direktiivi:

  ”Aggressiivisen verosuunnittelun järjestelyt ovat vuosien aikana muuttuneet yhä monimutkaisemmiksi ja ne muuttuvat ja mukautuvat edelleen viranomaisten vastatoimien seurauksena.”

- Direktiivin tarkoituksena on saada tietoa siitä, minkälaisia veron kiertämiseen ja välttämiseen pyrkiviä verosuunnittelujärjestelyjä suunnitellaan ja markkinoidaan
  - Tietojen hyödyntäminen lainsäädännön kehittämisessä
  - Verosuunnittelua ennalta ehkäisevä vaikutus
  - Verovalvontaa tehostava vaikutus
  - Verovalvontamenetelmien ja riskianalyysin tehostuminen

Raportoinnin ennakollinen luonne

- Kyse on tulevaisuudessa mahdollisesti toteutettavien suunnitelmien ilmoittamisesta veroviranomaisille
- Ei ilmoiteta jo toteutuneita tapahtumia
- Asianajajan asiakkaalleen antama oikeudellinen apu johonkin jo toteutuneeseen tapahtumaan ei ole direktiivin eikä ehdotetun lainsäädännön soveltamisalan piirissä
- Ilmoittamisen ennakollisen luonteen vuoksi kyse ei ole OK 17:13.1 §:n mukaisista tilanteista

Oikeudellinen ammattisalassapito ja asianajosalaisuus

- Direktiivi sallii jäsenvaltioille mahdollisuuden antaa välittäjälle (ilmoitusvelvolliselle) oikeuden olla toimittamatta järjestelyä koskevia tietoja, jos raportointivelvoite loukkaisi kyseessä olevan jäsenvaltion lainsäädännön mukaista oikeudellista ammattisalassapitovelvollisuutta

- Hallituksen esityksessä on ehdotettu käytettäväksi tätä mahdollisuutta

Oikeudellinen ammattisalassapito ja asianajosalaisuus

Ehdotettu raportointivelvollisuus

- Henkilöt, joihin sovelletaan OK 17:13.3 §:n todistamiskieltosäännöstä, ovat vapautettuja ilmoittamasta mitään ao. säännöksen piiriin kuuluvia tietoja (laki raportoitavista järjestelyistä 6 §)
- Henkilöt, joihin sovelletaan asianajajalain 5 c §:n salassapitosäännöstä, ovat vapautettuja ilmoittamasta mitään ao. säännöksen piiriin kuuluvia tietoja (laki raportoitavista järjestelyistä 6 §)
- Direktiivissä ja ehdotetussa lainsäädännössä ei ole kyse OK 17:13.1 §:n mukaisista tilanteista

Oikeudellinen ammattisalassapito ja asianajosalaisuus

- Asianajajien vapauttaminen kokonaisuudessaan ilmoitusvelvollisuudesta ei ole perusteltua
  - Järjestely voi sisältää sekä salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia että kuulumattomia tietoja
  - Raportoinnin tarkoituksena on saada tietoja suunnitelluista järjestelyistä riippumatta siitä toteutetaanko niitä vai ei
    - Tarkoituksena on saada tietoja sekä räätälöidyistä että ns. massamarkkinoiduista järjestelyistä
    - Täysi vapautus järjestelyjen raportoinnista vesittäisi sääntelyn tarkoituksen
  - Palveluntarjoajien tasapuoliset kilpailunedellytykset
    - Raportointivelvollisuus koskee ennakollista verokonsultointia, jota harjoittavat Suomessa varsin laajasti myös muut kuin asianajajat

Raportointivelvollisuus

- Esityksessä on kyse direktiivin toimeenpanosta
- Täytäntöön pantavan direktiivin luonne ja tarkoitus
  - Lainsäätäjän ei ole mahdollista etukäteen tietää, minkälaisia direktiivin soveltamisalan piiriin kuuluvia järjestelyjä tullaan suunnittelemaan ja markkinoimaan
- Direktiivin toteutuminen harmonisoidusti kaikissa jäsenvaltioissa edellyttää, että kukin jäsenvaltio panee direktiivin täytäntöön sen sisällön ja tarkoituksen mukaisesti
  - Komissio valvoo direktiivin oikeaa täytäntöönpanoa

Raportointivelvollisuus

- Ehdotettu sääntely edellyttää Verohallinnon ohjeistusta ja ohjausta
  - Ohjeistuksen ja ohjauksen antaminen on tavallinen menettely verotuksen osalta
- Verovelvollisella on mahdollisuus kysyä Verohallinnolta ohjausta ilmoitusvelvollisuudestaan
  - Verohallinnon on annettava ohjausta
  - Toimimalla Verohallinnon ohjauksen mukaisesti verovelvollinen välttää mahdolliset laiminlyöntiseuraamukset
  - Verohallinnolla on mahdollisuus ottaa huomioon tapauskohtaiset olosuhteet harkitessaan laiminlyöntimaksun määräämistä

Raportointivelvolliset

- Ensisijaisesti ja pääsääntöisesti veroalan palveluja tarjoavat toimijat (*välittäjä*)
  - Järjestelyn suunnittelija, markkinoija, organisoija tai hallinnoija
    - Myös asianajaja on edellytykset täyttäessään välittäjä
  - Luonnollinen henkilö, oikeushenkilö, oikeudellinen järjestely
- Toissijaisesti järjestelyä hyödyntävät verovelvolliset (*asianomainen verovelvollinen*)
  - Vain jos järjestelyssä ei ole välittäjää tai välittäjä on vapautettu ilmoitusvelvollisuudestaan
  - Luonnollinen henkilö, oikeushenkilö, oikeudellinen järjestely

Ilmoitettavat tiedot

- Järjestelyyn liittyvien henkilöiden yksilöintitiedot
- Tunnusmerkit, jotka tekevät järjestelystä raportoitavan
- Tiivistelmä järjestelystä
- Päivä, jona järjestelyä ryhdytään/ryhdyttiin toteuttamaan
- Kansalliset säännökset, joihin järjestely perustuu
- Järjestelyn arvo
- Jäsenvaltiot, joita järjestely todennäköisesti koskee

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Jari Salokoski, Antti Kurikka ja Anu Rajamäki
Puh. 0295 16001 (vaihde)
etunimi.sukunimi@vm.fi
www.vm.fi

